

PATRONAT D'ESTUDIS OSONENCs

MEMÒRIA 2021

GENER

Dia 17, diumenge

Cloenda de l'exposició «L'atzar és breu», de Toni Moreno. Aquesta obra fotogràfica mostra imatges de poetes, i entre ells alguns de la comarca.

Dia 22, divendres

A les 7 de la tarda, al Temple Romà, inauguració de l'exposició «La ferida», de Mireia Tysoe. Es tracta d'una exposició de pintura que es va poder visitar fins al 4 d'abril.

FEBRER

Dia 13, dissabte

En el marc de l'adopció de les mesures contra la covid-19 no es porten a terme activitats presencials al Temple Romà.

Al canal del Patronat d'Estudis Osonencs de la plataforma YouTube es pot visionar material de difusió que es va elaborar per mostrar els treballs i recerques que es porten a terme al Patronat: <https://www.youtube.com/channel/UCp8lbZt7lIHKLqLt4F0OL3g>

MARÇ

Dia 9, dimarts

A les 8 del vespre va tenir lloc telemàticament l'Assemblea General Ordinària de Socis del Patronat de l'any 2021. En aquesta reunió, com consta en els estatuts i es fa cada any, es van donar a conèixer els comptes anuals de l'exercici anterior i es van sotmetre a aprovació el pressupost i les activitats per a l'any corrent. També es va exposar la gestió dels òrgans de govern i l'estat de càrrecs de la junta.

ABRIL

Dia 9, divendres

Es cancel·la l'exposició «Anatomia amagada: figures i rastres», de Valeria Liccioni.

Dia 14, dimecres

El Temple Romà va acollir una activitat de l'Ajuntament de Vic que es va realitzar a porta tancada.

Dia 17, dissabte

A partir de les 5 de la tarda, al Temple Romà, l'Associació Vic Informadors – Guies d'Osona va organitzar una visita guiada amb el nom d'«Auso, municipi romà, arquitectura i costums».

Dia 20, dimarts

A les 6 de la tarda, al Temple Romà, inauguració de l'«Exposició de Publicacions del Patronat d'Estudis Osonencs». Es tracta d'una exposició que va estar oberta fins al 16 de maig i on es mostraven les principals publicacions de l'entitat en el marc de la celebració de la diada de Sant Jordi.

Dia 21, dimecres

A 2/4 de 9 del vespre, al Temple Romà, i a càrrec del Dr. Ramon Ordeig i Mata, presentació del llibre *El canonge Adanagell de Vic (ca. 860-925), llavor de noves semences. La cultura a la diòcesi d'Osona en els primers temps carolingis*, de Jesús Alturo i Tània Alaix, editat per Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

MAIG

Dia 5, dimecres

Es va penjar al canal de YouTube la conferència de Francesc Vilanova i Vila d'Abadal titulada *Són uns homes determinats els qui bufen la història: Ramon d'Abadal i de Vinyals i el seu segle XX*, amb presentació de Josep M. Salrach, que va cloure el cicle d'homenatge a l'autor iniciat el 2020.

Dia 6, dijous

A 2/4 de 7 de la tarda, al Temple Romà, conferència titulada *Joan Triadú. Un referent cívic i ètic*, a càrrec de Joan Josep Isern. Activitat organitzada pel Patronat d'Estudis Osonencs i la Biblioteca Joan Triadú de Vic. Es pot veure al canal de YouTube del Patronat.

Dia 8, dissabte

El Patronat d'Estudis Osonencs va participar en la 17a edició de la Mostra d'Entitats de Vic que va organitzar l'Ajuntament de Vic.

Dia 13, dijous

A 2/4 de 8 del vespre, al Temple Romà, conferència *Osona i la música medieval. La importància del patrimoni musical conservat*, a càrrec del Dr. Joaquim Garrigosa i Massana, musicòleg. Es pot veure al canal de YouTube del Patronat.

Dia 21, divendres

A les 7 de la tarda, al Temple Romà, inauguració de l'exposició «Complicitats. 10 anys d'Art i Escola», organitzada amb ACVic. Centre d'Arts Contemporànies.

Dia 22, dissabte

A 2/4 de 8 del vespre, a l'església romànica de Sant Esteve de Vinyoles, concert comentat de l'Schola Gregoriana de Catalunya, dirigida per Ramon Vilà. Es pot veure al canal de YouTube del Patronat.

Dia 30, diumenge

A 2/4 de 12 del matí va tenir lloc la tradicional Matinal Literària a la Font del Desmai (Folgueroles), inclosa en la Festa Verdager de l'any 2021. El tema d'enguany va ser «El Bé i el Mal, Deu i el Diable», sota la direcció de Pere Tió i Josep Paré. Hi van intervenir els actors i músics següents: Josep Simon, Jordi Arqués, Margarida Tió, Jordi Casadevall, Mercè Estrada, Toni Tió i Erola Masqué. Es pot veure al canal de YouTube del Patronat.

JUNY

Dia 4, divendres

A l'exterior del Temple Romà va tenir lloc la 5a edició d'«El so de les cases». L'activitat va comptar amb les actuacions de: Intana (dissabte 5 de juny) i Caseta (diumenge 6 de juny).

Dia 18, divendres

A les 6 de la tarda, a la Sala de la Columna de l'Ajuntament de Vic, jornada *Andreu Febrer i la traducció de la Divina Comèdia*.

Amb motiu de la commemoració dels 700 anys de la mort de Dante Alighieri, l'Ajuntament de Vic, els estudis de Traducció, Interpretació i Llengües Aplicades de la UVic-UCC, el Patronat d'Estudis Osonencs i l'Ateneu de Vic van preparar un homenatge a Andreu Febrer (ca. 1374 – ca. 1441), primer traductor de la *Divina Comèdia* al català, amb dues activitats consecutives que es van dur a terme el dia 18 de juny de 2021 a partir de les 6 de la tarda. La primera va consistir en la descoberta d'una placa identificativa a la casa natal d'Andreu Febrer al carrer de Sant Miquel núm. 1, i la segona va ser la jornada *Andreu Febrer i la traducció de la Divina Comèdia*, amb la participació de Lydia Brugué, coordinadora dels estudis de Traducció i Interpretació i Llengües Aplicades a la UVic-UCC; la Dra. Imma Ollich, historiadora, professora emèrita d'història medieval de la UB; el Dr. Lluís Cabré, catedràtic de filologia catalana, professor de literatura medieval a la UAB; Raquel Parera, professora a la UPF i editora, i l'actor Lluís Soler, que va fer la lectura d'uns fragments de la *Divina Comèdia*.

JULIOL

Dia 2, divendres

A les 7 de la tarda, al Temple Romà, inauguració de l'exposició «La pell escup i escampa», de Francesca Llopis, centrada en un treball visual i poètic sobre la percepció del pas del temps sobre paper. Aquesta exposició es va poder veure fins al 15 d'agost.

Dia 8, dijous

A les 7 de la tarda, al Centre Cultural de Folgueroles, presentació del llibre *Art per a la devoció. La producció de retaules a l'àrea de Vic en el context de la Reforma catòlica (1568-1625)*, a càrrec del Dr. Joan Bosch Ballbona (Universitat de Girona) i de l'autora de l'estudi, Irene Abril Vilamala.

AGOST

Dia 7, dissabte

Al Temple Romà, entre d'altres centres, es va presentar «La Passarel·la. L'art del llenguatge jove», de Jasmina Masoliver i Mireia Bover. Es tracta de píndoles audiovisuals amb l'objectiu d'apropar la cultura, l'art, els museus i els edificis arquitectònics de la ciutat al jovent. El projecte va ser guardonat amb la Beca Ciutat de Vic a la Creació Artística 2021.

Dia 20, divendres

A les 7 de la tarda, al Temple Romà, inauguració de l'exposició «Antologia de Valors», de Cora Marin. Una exposició de collage que es va poder visitar fins al 26 de setembre.

SETEMBRE

Dia 11, dissabte

El Patronat d'Estudis Osonencs va participar en els actes que va organitzar l'Ajuntament de Vic amb motiu de la Diada Nacional de Catalunya.

Dia 17, divendres

A les 7 de la tarda, al Temple Romà, inauguració del curs 2021-2022 dels Amics dels Museus d'Osona amb una conferència titulada *Art i Societat*, pronunciada per Anton Granero, i amb la presentació a cura de Miquel Pérez.

OCTUBRE

Dia 8, divendres

A 3/4 de 7 de la tarda, al Temple Romà, inauguració de l'exposició «Vinc de Vic», de Manel Enclusa, una exposició de fotografia que es va exposar en col·laboració amb altres espais de la ciutat de Vic. Es va poder veure fins al 7 de novembre.

Dia 9, dissabte

A les 11 del matí, al Temple Romà, xerrada en el marc de les Jornades Europees de Patrimoni. Amb el títol *Anys de recerques i troballes*, es van sintetitzar les troballes realitzades al Temple Romà des dels inicis de la seva descoberta. Conferència a càrrec de Miquel Surinyach i Anna Bach Gómez.

Dia 15, divendres

A les 7 de la tarda, a la Sala de la Columna de l'Ajuntament de Vic, conferència *Ramon d'Abadal i de Vinyals, historiador vigatà*, a càrrec de Ramon Ordeig (Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic). La conferència es va poder seguir en directe per *streaming* a www.ateneudevica.cat.

A les 7 de la tarda, al Temple Romà, inauguració de l'exposició «Espais de silenci», de Joan Ferrer. Es tracta d'una exposició de pintura d'estructures compositives a partir de les quals es configura un rigorós ritme visual.

Dia 21, dijous

A 2/4 de 8 del vespre, al Temple Romà, va tenir lloc el lliurament de la distinció del Membre de Mèrit del Patronat d'Estudis Osonencs 2020 a Josefa Contijoch Pratdesaba. La professora Carme Codina (UVic-UCC) va pronunciar la conferència *Josefa Contijoch, les raons d'una obra literària*.

Dia 29, divendres

A les 7 de la tarda, al Temple Romà, presentació del llibre *Vós i jo entre els antics*, de Míriam Ruiz Ruano, a càrrec d'Antoni Pladevall Arumí i de l'autora. Aquest assaig va ser guanyador del Premi València Nova i compta amb el suport de la institució Alfons El Magnànim.

NOVEMBRE

Dia 6, dissabte

A les 10 del matí al jaciment de Puig Ciutat (Torre d'Oristà, Oristà) es va portar a terme la visita guiada al jaciment. L'arqueòloga Àngels Pujol, responsable de les excavacions al jaciment, va explicar la recerca i les troballes realitzades en el marc del projecte que es troba en curs de finalització.

Dia 12, divendres

A les 7 de la tarda, al Temple Romà, inauguració de l'exposició de pintura de Maria Vernet titulada «Una revelació pròpia», centrada en la visualització de la dona més enllà dels estereotips. L'exposició es va poder visitar fins al 19 de desembre de 2021.

Dia 18, dijous

A 2/4 de 8 del vespre, al Temple Romà, va tenir lloc l'acte commemoratiu dels 40 anys de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal. El president de l'ACPC, Francesc Fàbregas, i el professor Lluís Costa van presentar el llibre commemoratiu dels 40 anys de l'entitat, i el professor Jordi Serrat, de la UVic-UCC, va pronunciar la conferència titulada *Premsa i territori: el nervi i el pols de la gent*. L'acte va ser conduït per Miquel Macià, director de *Nació Digital*.

Dia 19, dijous

A les 7 del vespre, al Temple Romà, presentació de llibre *Poesia completa*, de T. S. Eliot, d'Edicions de 1984, traduït per Josep Maria Jaumà. L'acte va comptar amb la intervenció de Josep Maria Jaumà i del poeta Lluís Solà.

Dia 20, dissabte

A 2/4 de 8 del vespre, al Temple Romà, va tenir lloc la 69a Festa Anual del Patronat d'Estudis Osonencs. L'acte va començar amb el lliurament del 9è Premi Plana de Vic Jove, en l'edició de 2021, convocat amb el suport de la Institució Puig-Porret i que va distingir el treball titulat *Artur Tatxé, de l'alcaldia a l'exili*, de Lluc Oms i Carrera, de l'Institut Jaume Callís i tutoritzat per Pilar Pascual i Paco Navarro.

A continuació es va fer públic el veredict del 34è Premi Plana de Vic, en l'edició de 2021, convocat amb el suport de la Fundació Antiga Caixa Manlleu, i que es va declarar desert.

Posteriorment es va passar a fer públic el nom de la persona a qui la Junta del Patronat distingeix amb la condició de Membre de Mèrit del Patronat d'Estudis Osonencs, que en aquesta ocasió va ser Joan Furriols i Bansells. La part central de l'acte va consistir en la conferència titulada *Context de l'energia a Catalunya i a Osona amb l'horitzó 2050 d'emissions netes de gasos d'efecte hivernacle zero*, per part del Dr. Josep Verdager.

DESEMBRE

Dia 2, dijous

A les 7 de la tarda, al Temple Romà, espectacle crític musical titulat *Sentir TRI-A-DÚ*, a partir de textos de Joan Triadú i a propòsit de la seva figura (Salvador Espriu, Mercè Rodoreda, Ventura Gassol, Joan Josep Isern) a càrrec d'Alba Comasòlivas, Lúcia Vila i David Paloma. Organitzat per la Biblioteca Joan Triadú i el Patronat d'Estudis Osonencs.

Dia 9, dijous

A les 7 de la tarda, al Temple Romà, jornada *Jules Verne en català, les darreres novetats: «El país de les pells» i «Una extravagància del doctor Ox»*, amb la participació del prof. David Serrat, geòleg i traductor d'*El país de les pells*; Ana Maria Corredor, filòloga, i Pasqual Bernat, historiador de la ciència i vicepresident de la Societat Hispànica Jules Verne.

Dia 11, dissabte

A les 11 del matí, visita guiada a les restes arqueològiques del Clascar de Malla i al Museu de Malla. Els resultats de la intervenció els va explicar Àngels Pujol, vocal d'Arqueologia del Patronat.

Dia 19, diumenge

A les 6 de la tarda va tenir lloc el Concert de Nadal del Patronat d'Estudis Osonencs titulat *Un vespre de cançons*. Enguany l'acte es va realitzar a la sala Joaquim Maideu de L'Atlàntida, a càrrec d'Albert Prat, representant de la Secció de Música. Va consistir en un recital de cançons de Shumann, Brahms, Joaquim Serra i Eduard Toldrà, interpretades per Ulrike Haller, soprano, acompanyada al piano per Jordi Armengol. En el repertori també es van representar un parell de cançons amb lletra de Verdager que estan exposades a l'ermita de Vinyoles.

Dia 23, dijous

A les 7 de la tarda, al Temple Romà, inauguració de l'exposició de fotografia titulada «Bocinalles», de Quim Espona. Aquesta exposició té l'objectiu de capturar moments del món que ens envolta per convertir aquesta realitat de tipus efímer en un instant que perduri en el temps. Es va poder veure fins al 3 de gener de 2022.

PROJECTES DE RECERCA PROPIS

Acollint-se a la XVI Convocatòria d'ajuts per a projectes d'investigació o de difusió cultural de l'Institut Ramon Muntaner (2021), el Patronat d'Estudis Osonencs ha cofinançat, conjuntament amb l'IRMU mateix i l'Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural – Institució Cerca, el projecte titulat «Les galeries de ciutadans il·lustres com a expressió del poder i la identitat locals. El cas de Catalunya i Balears en el període de la Restauració borbònica», el qual ha tingut com a investigador responsable, el Dr. David Cao Costoya, Professor Serra Húnter de la Universitat de Barcelona i membre del Patronat d'Estudis Osonencs.

Les galeries de ciutadans il·lustres solen concretar-se com a col·leccions de retrats pictòrics —habitualment allotjades a les cases consistorials— que, com a finalitat més evident, pretenen homenatjar personalitats destacades del lloc i perpetuar-ne el record. La majoria dels grups icònics atesos en l'estudi, i d'altres de creats posteriorment, continuen avui incorporant nous retrats i, tot i que potser actualment han perdut part de la seva centralitat i capacitat suggestiva, en conjunt tenen un interès històric, artístic i patrimonial considerable.

En el marc del projecte, s'ha consultat un repertori de fonts ampli i variat: obres historiogràfiques, nombrosos periòdics editats en una vintena de poblacions

La Galeria de Vigatans Il·lustres. Sala de la Columna, Ajuntament de Vic, novembre de 2012. Autor: Toni Anguera.

diferents, monografies històriques locals, biografies encomiàstiques realitzades amb motiu de la inclusió de les respectives personalitats a les galeries, així com documentació municipal de caràcter divers, com ara actes de les reunions dels plens, correspondència o expedients específics generats directament pel funcionament d'aquestes iniciatives. Tot plegat ha motivat consultes (tant presencials com telemàtiques) a alguns dels principals centres de documentació de Catalunya i Balears, entre els quals l'Arxiu Nacional de Catalunya, l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa, l'Arxiu Comarcal de l'Alt Camp i del Baix Camp, l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona, l'Arxiu Municipal Contemporani de Barcelona, l'Arxiu de l'Ajuntament de Palma – Can Bordils, l'Arxiu Històric d'Eivissa i Formentera, els arxius municipals de Felanitx, Girona, Pollença i Vic, l'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic, l'Arxiu de la Reial Acadèmia de les Bones Lletres, la Biblioteca de Catalunya, la Biblioteca Pública de Mallorca, la Lluís Alemany o la de Cultura Artesana (Palma), entre d'altres.

La recerca ha permès determinar les galeries de ciutadans il·lustres existents a Catalunya i Balears que van ser creades (o ja existien) en el període 1871-1923 (entre aquestes, la de Vic, inaugurada el 1890), així com també les poblacions en què hi va haver propostes no reeixides en aquesta mateixa línia o bé que van impulsar iniciatives prou semblants (com la d'inscriure en làpides els noms de personalitats destacades del municipi). Així mateix, l'estudi ha permès identificar els artífexs de la creació i el manteniment d'aquestes col·leccions i

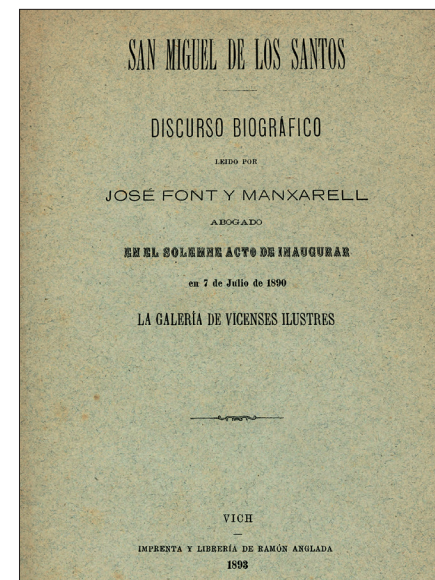
conèixer les motivacions que van portar-los a promoure-les. Nogensmenys, la investigació aporta claus per comprendre les funcions, significat i implicacions d'aquests *lieux de mémoire* (segons la conceptualització de Pierre Nora) en una perspectiva comparada. En aquest sentit, aquestes col·leccions icòniques són interpretades com una pràctica monumentalitzadora que permet abordar la construcció de les representacions i les identitats col·lectives des del món local.

La Galeria de Vigatans Il·lustres va ser creada l'any 1890, quan ja n'existien d'altres a Catalunya, com la de catalans il·lustres de Barcelona i la de Manresa. Instal·lada a l'ajuntament, les designacions dels homenatjats i dels biògrafs va quedar sota la direcció dels poders locals que, a través de l'espai i la pràctica social de la memòria substanciada i allotjada en la galeria, van vehicular públicament els seus valors i van reforçar l'imaginari autorepresentatiu de ciutat de «savis i sants». Fins al 1897 la galeria es va ampliar amb regularitat anual, per quedar llavors llargament interrompuda. Els anys 1924, 1925 i 1932 va incorporar nous retrats, va ser bandalitzada durant la darrera guerra civil i restaurada en la immediata postguerra. Des de llavors va anar-se ampliant i s'ha mantingut en funcionament fins a l'actualitat: el darrer retrat incorporat ha estat el de l'escriptora Maria Dolors Orriols (gener de 2022).

La comunicació dels resultats de la recerca es realitzarà a través de publicacions culturals i científiques, fòrums acadèmics diversos i xarxes socials.

Galeria de Fills Il·lustres de Palma de Mallorca. Casa Consistorial, Saló de Plens, novembre de 2020. Autor: David Cao Costoya.

Discurs biogràfic amb motiu de la incorporació de Miquel Argemir, sant Miquel dels Sants, que va ser la primera personalitat il·lustre incorporada a la galeria vigatana el 1890. Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic.

